

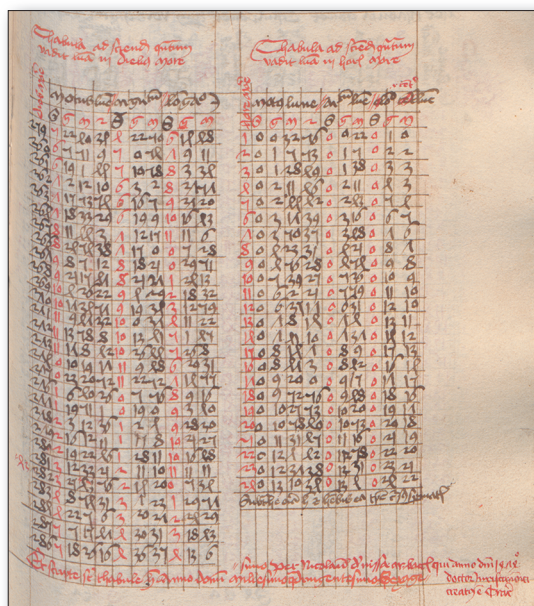
MIKOŁAJ TAUCHAN (Mergus) z Nysy

(ur. 1441 r., zm. 15 XI 1502 r.)

Pochodził ze śląskiej Nysy. Urodził się w 1441 r. i był synem tamtejszego rajcy Pawła. Używał nazwiska Tauchan brzmiącego w humanistycznej manierze Mergus. Najpierw uczył się w jednej ze szkół nyskich, a w 1457 r. rozpoczął studia na Uniwersytecie Krakowskim na Wydziale Sztuk. Dwa lata później został bakałarzem *artium*, zaś w 1462 r. osiągnął stopień magistra sztuk, po czym jako docent *extraneus* wykładał na Wydziale Sztuk m.in. przedmioty matematyczne i jednocześnie studiował prawo kanoniczne. Doktorat dekretów uzyskał w 1474 r. przed początkiem semestru letniego, w którym pełnił funkcję dziekana Wydziału Prawa. Jako dziekan uczestniczył 27 czerwca t.r. wraz z rektorem Stanisławem z Szadka i dziekanami pozostałych wydziałów w przyjęciu rocznego sprawozdania prokuratora generalnego Stanisława z Kobyłina z zarządu majątkiem uczelni. Pod koniec t.r. (23 grudnia) brał udział w zgromadzeniu ogólnym wszystkich mistrzów uniwersytetu, na którym toczyła się sprawa dotycząca porządku wotowania w Kolegium Większym. Przez kilka lat wykładał prawo kanoniczne i jednocześnie był kaznodzieją przy kościele parafialnym NMP w Krakowie. O jego działalności uniwersyteckiej zachowało się niewiele informacji.

W 1478 r. przeniósł się do Wrocławia i jako rektor objął kierownictwo szkoły św. Marii Magdaleny. W tym samym roku otrzymał również kanonię w tamtejszej kapitule katedralnej. Został też oficjałem i wikariuszem generalnym wrocławskim w 1479 r. Oba urzędy pełnił do 1494 r. za pontyfikatu biskupów wrocławskich Rudolfa z Rüdesheimu i Jana IV. Na scholasterię w kapitule wrocławskiej przeszedł w 1486 r. i dzierżył ją do śmierci. Ponadto przez kilka

Autograf Mikołaja Tauchana, *Et scripture sunt Thabulae haec a.d. 1460 per Nicolaum de Nissa arcium baccalareum* (BJ rkps 1865, k. 143r)

lat był proboszczem w Nysie (1494–1500) oraz kanonikiem i prepozytem kolegiaty głogowskiej (1497–1502).

W okresie działalności we Wrocławiu nadal utrzymywał kontakty z krakowskim środowiskiem, szczególnie z kręgiem humanistów, m.in. Filipem Kallimachem. Za jego sprawą Tauchan dostarczał książki (m.in. włoskich humanistów) królowi czeskiemu i węgierskiemu Władysławowi Jagiellończykowi. Zapewne z inspiracji Kallimacha Mikołaj studiował dzieła Platona. Z twórczości Tauchana zachował się niewielki traktat prawniczy z 1478 r. poświęcony sprawie przestrzegania interdyktu nałożonego przez biskupa Rudolfa z Rüdesheimu (Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu, rkps I F 34, f. 206: *Tractatus de observacione ecclesiastici interdicti*). Ponadto napisał on dwa epitafia wierszowane: Jana Tęczyńskiego, kasztelana krakowskiego (zm. w 1470 r.), i Jana Kantego (zm. w 1473 r.). Na rzecz uniwersytetu legował niektóre rękopisy matematyczno-astronomiczne (BJ rkps 552, 1865) i inkunabuły z dziełami prawniczymi ze swojej bogatej biblioteki (m.in. *Dekrety* Grzegorza IX i *Repertorium iuris canonici* Wilhelma Durandusa).

Zmarł 15 listopada 1502 r. we Wrocławiu.

BJ rkps 552, 689, 1865; Concl. Univ. nr 61; Bukowski Rachunki 2 s. 688–689 i przyp. 48; H. Barycz, *Śląsk w polskiej kulturze umysłowej*, Katowice 1982 (wyd. 2), s. 71–72, 199–200; Dola Kapi tuła wrocławska s. 406; HNP s. 693; W. Mrozowicz, *Mittelalterliche Handschriften oberschlesischer Autoren in der Universitätsbibliothek Breslau/Wrocław*, Heidelberg 2000, s. 58–59; W. Szelińska, *Ślężacy w Uniwersytecie Krakowskim w XV i XVI wieku w świetle ich księgozbiorów*, Katowice 1997, s. 34–35.

Krzysztof Ożóg